

โฆษณาสถานพยาบาล ... จำกัดสิทธิ ? เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค

คดีปกครองที่จะนำมาเล่าสู่กันฟังฉบับนี้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการฟ้องขอให้ศาลปกครองเพิกถอน ข้อ 4.4 ของประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2546) เรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการโฆษณา สถานพยาบาล ลงวันที่ 24 มิถุนายน 2546 ซึ่งห้ามมิให้โฆษณาสถานพยาบาลในลักษณะแจ้งบริการ โรคที่ไม่อยู่ในสาขา ที่ผู้ประกอบการวิชาชีพมีหนังสืออนุมัติหรือวุฒิบัตร หมายความว่า ให้ผู้รับอนุญาตประกอบกิจการสถานพยาบาลโฆษณา แจ้งบริการโรคได้เฉพาะในสาขาที่มีหนังสืออนุมัติหรือวุฒิบัตรจากสภาวิชาชีพต่างๆ เช่น แพทยสภา ทันตแพทยสภา ฯลฯ เท่านั้น

ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นแพทย์ผู้ดำเนินการสถานพยาบาลเห็นว่า การออกประกาศดังกล่าวทำให้ตน ไม่สามารถรักษาโรคหรือโฆษณารักษาโรคบางอย่างได้ หรือไม่สามารถพิมพ์เอกสาร นามบัตรรักษาโรคในสาขาอื่น นอกจากที่ตนมีวุฒิบัตรได้ อันเป็นการจำกัดการแข่งขันในการประกอบอาชีพ และจำกัดสิทธิของผู้บริโภค ในการเลือกใช้บริการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและขัดต่อมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. 2541 ซึ่งห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตประกอบกิจการสถานพยาบาลโฆษณา โดยใช้ข้อความอันเป็นเท็จหรือโอ้อวด เกินความจริง หรือน่าจะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับการประกอบกิจการของสถานพยาบาลเท่านั้น แต่การแจ้งบริการ โรคที่ไม่อยู่ในสาขาที่ผู้ประกอบการวิชาชีพมีหนังสืออนุมัติหรือวุฒิบัตรไม่ใช่ว่าการโฆษณาโดยใช้ ข้อความอันเป็นเท็จ หรือโอ้อวดเกินความจริง แต่เป็นการโฆษณาตามความจริง

คดีนี้ เป็นเรื่องที่ศาลปกครองได้ใช้อำนาจในการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำ ทางปกครองในการออกประกาศว่าขัดหรือแย้งกับกฎหมายหรือไม่ โดยฝ่ายปกครองจะต้องใช้อำนาจของตนภายใต้ หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง หมายความว่า ฝ่ายปกครองจะกระทำการอย่างใดๆ ที่มี ผลกระทบกระเทือนต่อสิทธิหรือเสรีภาพอันชอบธรรมของเอกชนได้เมื่อมีกฎหมายให้อำนาจไว้ และจะต้องกระทำ ภายในขอบเขตวัตถุประสงค์ที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น

ดังนั้น จึงต้องพิจารณาว่าประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2546) ฯ ลงวันที่ 24 มิถุนายน 2546 ข้อ 4.4 มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์และเจตนารมณ์ของมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติ สถานพยาบาล พ.ศ. 2541 หรือไม่ ? และเป็นการจำกัดสิทธิของผู้บริโภคตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ถึงแม้การห้ามสถานพยาบาลโฆษณาแจ้งบริการ โรคที่ไม่อยู่ในสาขา ที่ผู้ประกอบการวิชาชีพมีหนังสืออนุมัติหรือวุฒิบัตร เป็นกรณีที่ได้ชี้ชัดว่าการ โฆษณาลักษณะดังกล่าว ไม่ใช่ว่าการ โฆษณาโดยใช้ข้อความอันเป็นเท็จ หรือโอ้อวดเกินความจริง เพราะเป็นการโฆษณาตามความเป็นจริง ซึ่งผู้ฟ้องคดีมี สิทธิตามใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรม แต่การห้ามสถานพยาบาลโฆษณาโดยใช้ข้อความที่น่าจะก่อให้เกิดความ เข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับการประกอบกิจการของสถานพยาบาล เป็นกรณีที่กฎหมายให้ความคุ้มครองประชาชน ผู้บริโภคอย่างเคร่งครัด ซึ่งเพียงแต่ประชาชนผู้บริโภคเห็นข้อความแล้วอาจจะเข้าใจผิด ก็เพียงพอที่จะถูกห้ามโฆษณา ตามกฎหมายนี้แล้ว ดังนั้น การที่สถานพยาบาลโฆษณาสถานพยาบาลโดยผู้ประกอบการวิชาชีพไม่มีหนังสืออนุมัติหรือ วุฒิบัตรเฉพาะสาขาโดยมีข้อความที่อาจทำให้ประชาชนผู้บริโภคเข้าใจว่า สถานพยาบาลดังกล่าวเป็นสถานพยาบาลที่ มีผู้ประกอบการวิชาชีพที่มีหนังสืออนุมัติหรือวุฒิบัตรเฉพาะสาขาให้บริการ โฆษณาดังกล่าวย่อมถือว่าเป็นข้อความ โฆษณาที่น่าจะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับการประกอบกิจการของสถานพยาบาล ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

นอกจากนี้ ประกาศฉบับนี้ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองประชาชนผู้รับบริการจากสถานพยาบาลมิให้เข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับการประกอบกิจการของสถานพยาบาลจากข้อความโฆษณาของสถานพยาบาลซึ่งเป็นหลักเกณฑ์เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค

ดังนั้น ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2546) ฯ ลงวันที่ 24 มิถุนายน 2546 ข้อ 4.4 จึงออกมาภายใต้กรอบหลักเกณฑ์ของมาตรา 38 และไม่ปรากฏว่ามีเหตุแห่งความไม่ชอบด้วยกฎหมายประการอื่นที่ไม่ได้ห้ามหรือจำกัดสิทธิเสรีภาพของผู้ฟ้องคดีที่จะโฆษณาสถานพยาบาลของตนได้ เพียงแต่ต้องทำตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด อันเป็นการจำกัดเสรีภาพของผู้ฟ้องคดีเพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคลอื่นเท่านั้น แต่ผู้ฟ้องคดียังคงมีสิทธิประกอบวิชาชีพเวชกรรมได้ทุกสาขาดังเดิมตามใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรม ไม่ได้จำกัดสิทธิผู้บริโภคแต่อย่างใด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. 338/2555)

คดีนี้นอกจากจะเป็นข้อระมัดระวังสำหรับผู้ดำเนินการสถานพยาบาลในการโฆษณาให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดแล้ว ยังเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับฝ่ายปกครองที่จะต้องใช้อำนาจอย่างถูกต้องตามกรอบที่กฎหมายให้อำนาจไว้ด้วยครับ !

นายปกครอง